

PROJEKT UCHWAŁY RADY MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY

z dnia 9 marca 2021 roku

w sprawie wystąpienia do Zarządu Województwa Mazowieckiego o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej dotyczącej wprowadzenia na obszarze m.st. Warszawy ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

UCHWAŁA RADY MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY

z dnia roku

w sprawie wystąpienia do Zarządu Województwa Mazowieckiego o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej dotyczącej wprowadzenia na obszarze m.st. Warszawy ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

Na podstawie art. 18 ust. 1 w zw. z art 7 ust.1 pkt 1 i 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Dz.U.2020.0.713 t.j.) w zw. z § 29 ust. 1. pkt 1 Statutu Miasta Stołecznego Warszawy (t.j. Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 9 grudnia 2019 r., poz. 14465) uchwała, co następuje:

§ 1. Dążąc do zapewnienia mieszkańcom i mieszkańcom Warszawy jakości powietrza, która nie przekracza poziomów dopuszczalnych stężeń pyłów zawieszonych i poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu oraz w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu tych substancji na ich zdrowie i na środowisko, Rada m.st. Warszawy zwraca się do Zarządu Województwa Mazowieckiego o przygotowanie oraz o przedłożenie do uchwalenia przez Sejmik Województwa Mazowieckiego projektu zmiany *uchwały nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalania paliw* (dalej: Uchwała nr 162/17) przewidującego zakaz spalania węgla i biomasy w instalacjach określonych w Uchwale nr 162/17 na obszarze m. st. Warszawy od dnia 1 października 2023 roku.

§ 2. Rada m.st. Warszawy zobowiązuje Prezydenta m.st. Warszawy do niezwłocznego przekazania odpisu uchwały Marszałkowi Województwa Mazowieckiego oraz do podjęcia wszelkich innych działań niezbędnych do realizacji tej uchwały.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (CAFE) zobowiązuje państwa członkowskie, aby wartości dopuszczalne pyłu PM10 były osiągnięte od 2005 r., pyłu PM2,5 od 2015 r., a bardziej restrykcyjne normy od 2020 r. Ponadto zgodnie z Dyrektywą 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu wartość docelowa benzo(a)pirenu powinna być osiągnięta od 2013 r. Dyrektywa CAFE zobowiązuje państwa członkowskie, aby w przypadku przekroczenia wartości dopuszczalnych, których termin wejścia w życie minął, plany ochrony powietrza określały odpowiednie działania, aby okres, w którym nie są one dotrzymane był jak najkrótszy.

Wyżej wymienione Dyrektywy zostały transponowane do prawa krajowego. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska oraz rozporządzenia wykonawcze, w tym przede wszystkim rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych

PROJEKT UCHWAŁY RADY MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY

z dnia 9 marca 2021 roku

w sprawie wystąpienia do Zarządu Województwa Mazowieckiego o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej dotyczącej wprowadzenia na obszarze m.st. Warszawy ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

substancji w powietrzu określają obowiązki po stronie organów w razie przekroczenia norm jakości powietrza. Dodatkowo, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie C-336/16 (KE v. Rzeczpospolita Polska) wyraźnie wskazał, że poprawa jakości powietrza w Polsce następuje zbyt wolno, a okres 10 lub więcej lat na osiągnięcie zgodności z normami jest za długi.

Dążąc do realizacji wymogów określonych przepisami prawa oraz mając na względzie pilną potrzebę zarysowania horyzontu czasowego wprowadzanych zmian w zakresie *ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw*, niezbędne jest jak najszybsze doprowadzenie do zmiany treści Uchwały nr 162/17 tak, aby odzwierciedlała ona bieżącą politykę antysmogową m.st. Warszawy.

Ponieważ prowadzone dotychczas działania naprawcze przewidziane w dotychczasowych programach ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego nie przyniosły oczekiwanych rezultatów, w ocenie Rady m.st. Warszawy w przypadku Warszawy konieczne jest wprowadzenie ograniczeń w zakresie stosowania paliw stałych. Konstytucyjnym obowiązkiem władz publicznych jest zwalczanie chorób epidemicznych i zapobieganie negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska (art. 68 ust. 4 Konstytucji) oraz ochrona środowiska (art. 74 ust. 2 Konstytucji). Tymczasem oceny jakości powietrza wykonywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie (w tym najnowsza ocena za 2019 rok) wskazują na bardzo zły stan jakości powietrza w Warszawie ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} i dwutlenku azotu oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu. W obliczu rażąco przekraczanych norm jakości powietrza w Warszawie, a w konsekwencji naruszenia prawa do życia i ochrony zdrowia, a także niewywiązania się ze zobowiązań Polski wynikających z prawa Unii Europejskiej, zastosowanie ograniczeń określonych w uchwale stanowi środek adekwatny do celu, jakim jest zniwelowanie zanieczyszczeń do poziomów zgodnych z obowiązującym prawem.

W ramach Planu działań krótkoterminowych dla województwa mazowieckiego z 2020 r. wprowadzono okresowy zakaz palenia w kominkach w budynkach, w których kominek nie jest jedynym źródłem ogrzewania. Ten zakaz jest działaniem pożądanym, lecz docelowo w Warszawie zasadne jest całkowite zakazanie spalania biomasy. Mimo że drewno uznawane jest za surowiec odnawialny, w wyniku jego spalania uwalniane są do powietrza m.in. szkodliwe dla zdrowia pyły PM₁₀ i PM_{2.5} czy tlenki azotu. Warszawa posiada jedną z najdłuższych sieci ciepłowniczych w całej Europie, ciepło sieciowe dociera obecnie do około 80% domów i mieszkań w stolicy. Na bieżąco wykonywane są nowe podłączenia. W ciągu ostatnich dwóch lat wymieniono zlikwidowano ponad 800 wysokoemisyjnych źródeł ciepła na paliwa stałe (tzw. kopciuchów) oraz ponad 900 kotłowni węglowych w zasobie komunalnym. Warszawiaci i Warszawianki nadal mogą występować o dotacje na wymianę starych źródeł ciepła.

Istnieje wiele dowodów naukowych potwierdzających, że zarówno długoterminowe, jak i krótkoterminowe narażenie na zanieczyszczenie pyłami zawieszonymi prowadzi do przedwczesnych zgonów, schorzeń układu krążenia i układu oddechowego, w tym zwiększonej liczby hospitalizacji oraz przyjęć na oddziałach ratunkowych w wyniku zawału serca oraz udaru mózgu. Dodatkowo benzo(a)piren jest substancją o silnych własnościach mutagennych i kancerogennych (przyczynia się m.in. do raka płuc). Dla pyłu zawieszonego Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje następujące wartości stężeń bezpiecznych dla zdrowia i życia:

PROJEKT UCHWAŁY RADY MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY

z dnia 9 marca 2021 roku

w sprawie wystąpienia do Zarządu Województwa Mazowieckiego o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej dotyczącej wprowadzenia na obszarze m.st. Warszawy ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

- a) PM_{2,5}: średnie stężenie roczne poniżej 10 µg/m³, zaś średnie stężenie 24-godzinne poniżej 25 µg/m³.
- b) PM₁₀: średnie stężenie roczne poniżej 20 µg/m³, zaś średnie stężenie 24-godzinne poniżej 50 µg/m³.

Wprowadzając zakaz spalania paliw stałych, Warszawa ma szansę stać się drugim w Polsce miastem, którego przepisy antysmogowe mają szansę skutecznie obniżyć negatywny wpływ jakości powietrza na zdrowie mieszkańców. Kraków jest pierwszym miastem w Polsce, w którym wprowadzono zakaz spalania węgla i biomasy w gospodarstwach domowych. Warto wprowadzać takie ograniczenia tam, gdzie jest to możliwe, a w Warszawie dzięki jednej z najdłuższych sieci ciepłowniczych oraz programom dofinansowania do wymiany pieców, jest to jak najbardziej możliwe. Warszawa od wielu lat wspiera finansowo mieszkańców chcących wymienić źródło ogrzewania na niskoemisyjne. Odpowiednio wczesne określenie daty odejścia od spalania węgla i drewna w gospodarstwach domowych połączone z krajowymi i gminnymi programami dofinansowania wymiany starych kotłów da szansę na odpowiednie przygotowanie się na wejście nowych przepisów przy jednoczesnej minimalizacji negatywnych skutków społecznych. Tymczasem pozytywne skutki społeczne i zdrowotne likwidacji niskiej emisji w obrębie m. st. Warszawy są nie do przecenienia. Świadomość konieczności podjęcia bardziej skutecznych działań antysmogowych została już wyrażona w oficjalnym stanowisku Prezydenta m. st. Warszawy w I połowie 2020 r.